De mens van Paracelsus

Hedwig Speliers

bron
Hedwig Speliers, *De mens van Paracelsus*. Manteau, Brussel/Den Haag 1977

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/spel001mens01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

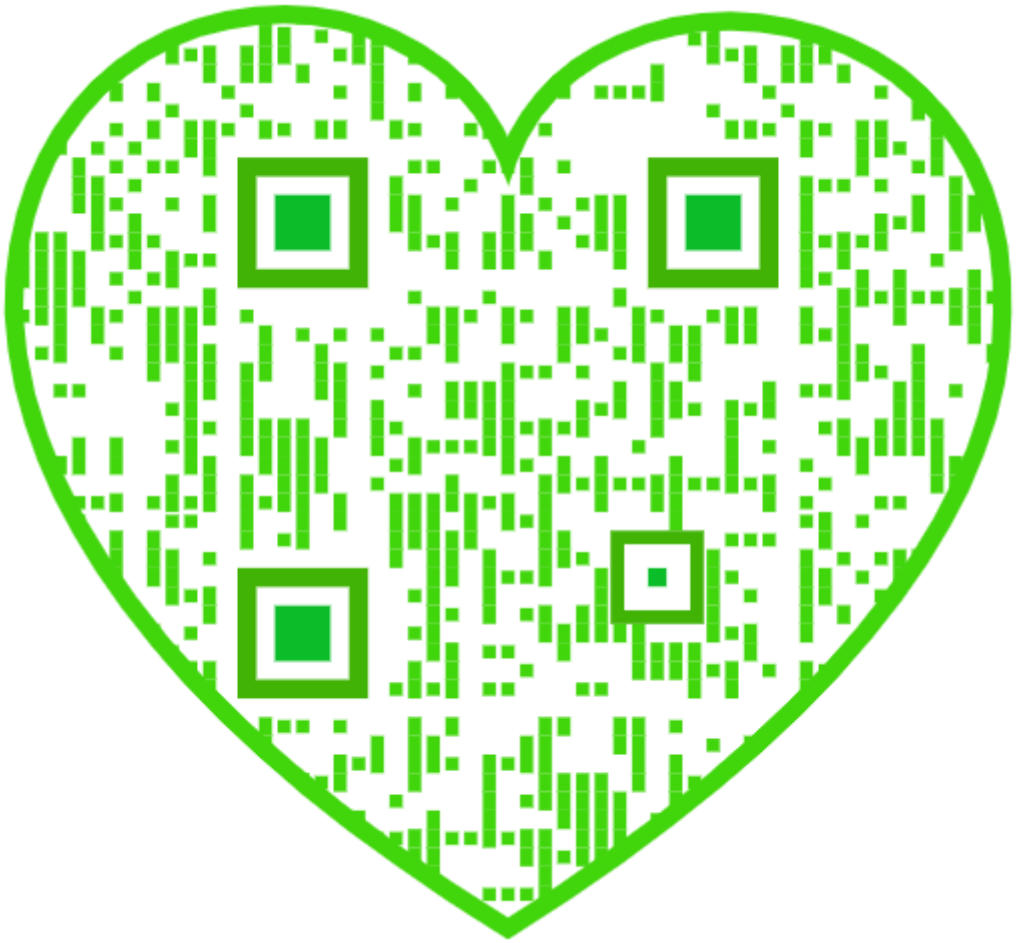

voor Jean-Marie en Lut Maes

een tunnel van tekens
al ~~waar~~ die de teer-tekens,
daarin duikt de dichter.

Con. 14-III-74

De letters zijn zijn licht,
van elke mystiek staat
een trap in goede richting.

~~Als hij sloft, sloft hij~~
~~in zichzelf tot als een letter.~~
In zijn ivoren toren als termen
herschikt hij, indien nodig,
de ~~gehaveende~~ metaforen.
versmade

28-II-74

[Tunnel van telkens]

Tunnel van telkens
al duidelijker tekens,
daarin duikt de dichter.

In zijn Ivoren Toren als tevoren
herstelt hij, indien nodig,
de vooralsnog versmade metaforen.

Bewijs van het verband tussen ding en woord —
in deze holte als in een woning woon ik. Tussen zien en zeggen met ik naar het woorddier dringen; ik voel mij omgeknoeld.
Ik voel nog meer, maar schrijftaal bekort.
(Ha 152 Foucault, Taal voor de dood)
beschrijft geschiedenis de scheiding

[Bevrijd van het verbaal bezinksel]

Bevrijd van het verbaal bezinksel
beschrijft geschiedenis de scheiding
tussen ding en woord -

in deze holte als in een wonde
woon ik. Tussen zien en zeggen
moet ik, het woorddier, dreggen.

Ik voel mij omgekocht.

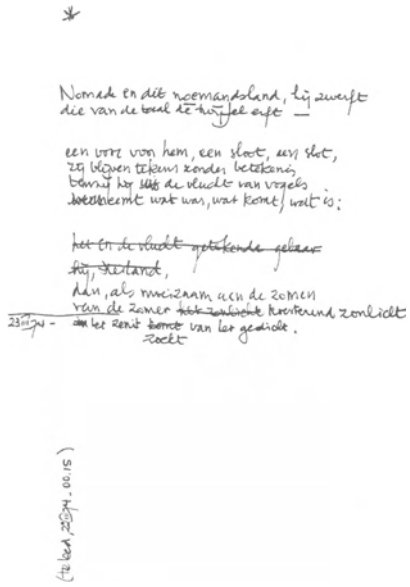

*

Nomade en dit woemandsland, hij zweeft
die van de taal de tuinfiek eiste —

een vorst voor hem, een slot, een slot,
zij blijven tijdens zonder betekenis,
bannist hoe stijf de vlucht van vogels
doorkliefd wat was, wat komt, wat is:

~~het en de vlucht getekende gelaat~~
~~hij, verstard~~,
dan, als meiznam aan de zomen
van de zomer ~~het zonlicht~~ kronkelend zonlicht
23/7/24 - om het zenit ~~bonst~~ van het gedicht.
zoekt

(te Lier, 2024. 00.15)

[Nomade in dit *noemandsland*, hij zwerft]

Nomade in dit *noemandsland*, hij zwerft
die van de taal de twijfel erft -

een voor vóór hem, een sloot, een slot,
zij blijven tekens zonder betekenis
tenzij hij uit de vlucht van vogels
verneemt wat was, wat komt, wat is:

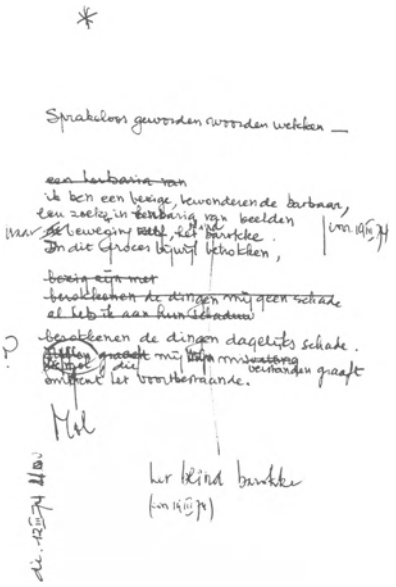
Sprakeloos geworden woorden wetten —
een herbarium van
ik ben een berige, bewonderende barbaar,
een zoeker in beenbarig ras beelden
van de beweging
In dit Gedicht bijwijl betrokken,
berig zijn met
bezoekenen de dingen mij geen schade
al heb ik aan hun schaduw
bezoekenen de dingen dagelijks schade.
omdat het voorbeeldende.
het blind bankte
(van 14/11/74)
de 12/11/74 Ilow

[Sprakeloos geworden woorden wekken -]

Sprakeloos geworden woorden wekken -

ik ben de bezige, bewonderende barbaar,
de zoeker in herbaria van beelden
naar beweging zelf, het blind barokke.
In dit proces bijwijl betrokken,

berokkenen de dingen dagelijks schade.
Mol, die mij mijn misverstanden graaft
omtrent het voortbestaande.

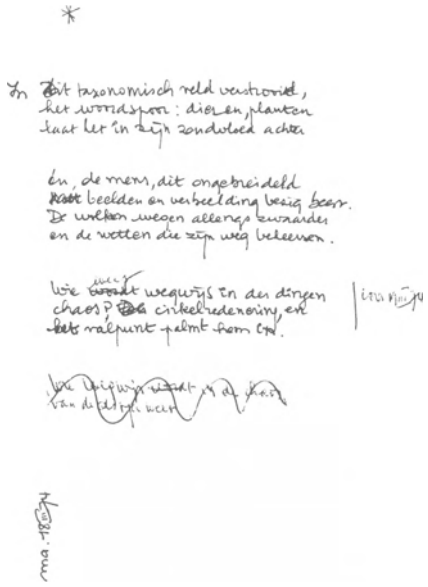

Hedwig Speliers, *De mens van Paracelsus*

[In dit taxonomisch veld verstrooid,]

In dit taxonomisch veld verstrooid,
het woordspoor: dieren, planten
laat het in zijn zondvloed achter

én de mens, dit ongebreideld
met beelden en verbeelding bezig beest.
De wolken wegen allengs zwaarder
en de wetten die zijn weg beheersen.

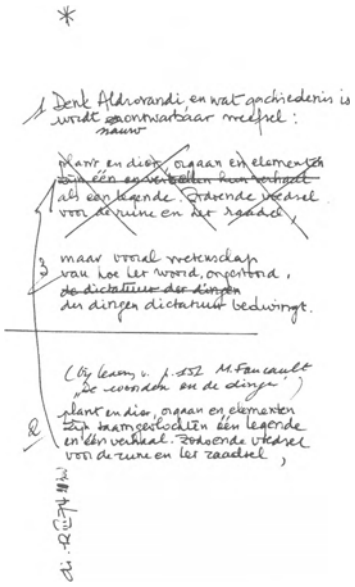

Hedwig Speliers, *De mens van Paracelsus*

[Denk Aldrovandi, en wat geschiedenis is]

Denk Aldrovandi, en wat geschiedenis is
wordt nauw ontwarbaar weefsel -

plant en dier, orgaan en elementen
zijn saamgevlochten één legende
en één verhaal. Zodoende voedsel
voor de rune en het raadsel,

maar voornamelijk wetenschap
van hoe de woordwet, ongestoord,
der dingen dictatuur bedwingt.

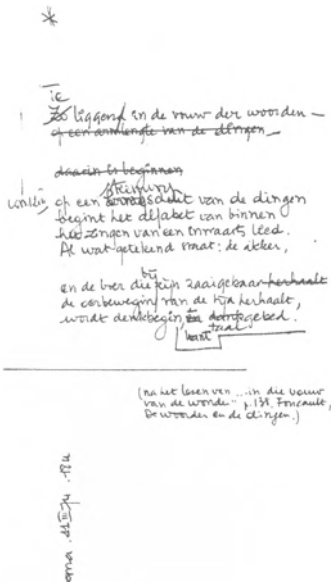
*

ic
~~zo~~ liggend in de vrouw der woorden —
~~of een aanhangsel van de dingen~~ —

~~draaien te beginnen~~
schrijven
ook een ~~woord~~schrift van de dingen
begint het alfabet van binnen
het zingen van een onwaarts lied.
Al wat getekend staat: de akker,
bij
en de boer die kijk zaait een aar herhaalt
de cirkelgang van de kijk herhaalt,
wordt dan het begin, ~~het~~ een ~~dorpsgebed~~.
taal
heet

(na het lezen van ... in die vrouw
van de woorden" p. 139 Foucault,
De woorden en de dingen.)

[Te liggen in de vouw der woorden -]

Te liggen in de vouw der woorden -

op een steenworp van de dingen
begint het alfabet van binnen
het zingen van een inwaarts lied.
Al wat getekend staat: de akker,

en de boer die bij zijn zaaigebaar
de oerbeweging van de tijd herhaalt,
wordt denkbegin wànt taalgebed.

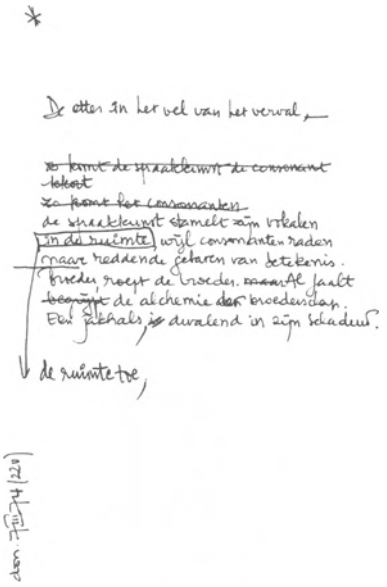
De otten in het bed van het verval,
de spraakkunst stamelt zijn vbeden
in de ruimte wijl consonanten raden
naar redelende geluiden van betekenis.
broeden roept de broeden. maar Al faalt
de alchemie der broederdag.
Een jakhals, is dwalend in zijn schaduw.
de ruimte toe,

[De etter in het vel, en het verval -]

De etter in het vel, en het verval -

dààr wordt alfabet gefolterd
in zijn vokalen, en rede raadt er
naar reddende gebaren van betekenis:

broeder roept de broeder. Al faalt
de alchemie der broederschap. Jij,
een jakhals jankend in je schaduw.

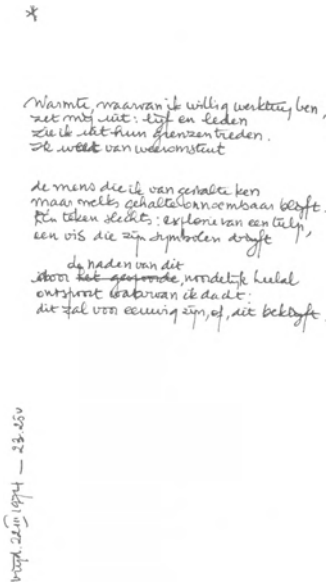
*

Warmte, waarvan ik willig werktuig ben,
zet mij uit: lijf en leden
zie ik als hun grenzen treden.
Ik weet van wederomstant

de mens die ik van gehalte ken
maar mets gehalte van ontmoeten blijft.
Een teken slechts: explosie van een tulp,
een vis die zijn symbolen drijft

de naden van dit
door het geronde, nooddeftig heelal
ontsnort waarvan ik da dit:
dit zal voor eeuwig zijn, of, dit bekijft

Utrecht, 24 en 1974 — 23-25 v

[Warmte, waarvan ik willig werktuig ben,]

Warmte, waarvan ik willig werktuig ben,
zet mij uit: lijf en leden
zie ik uit hun grenzen treden.

Eén teken slechts: explosie van een tulp,
een vis die zijn symbolen drijft
door dit noordelijk deltadal

ontspoort waarvan ik dacht: dit àl
zal eeuwig zijn, of, dit beklijft.

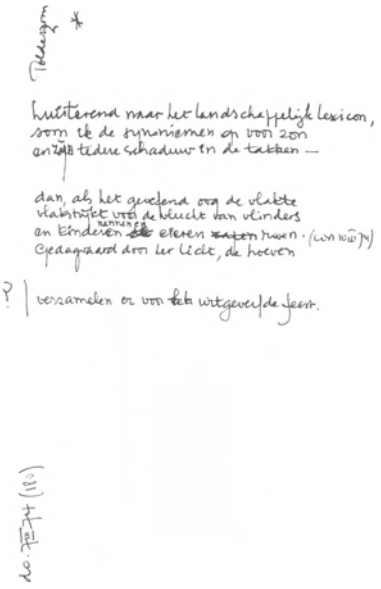
Tekening
luisterend naar het landschappelijk lexicon,
som tk de synoniemen op voor zon
en zijn tedere schaduw in de takken —
dan, als het gevederd oog de vlakte
vlakbij het vuil de beweging van vlinders
en kinderen eteren namen · (een woord)
gedragen door het licht, de hoeven
verzamelen en voor het uitgeverij de geest.

[Luisterend naar het landschappelijk lexicon,]

Luisterend naar het landschappelijk lexicon,
ik som de synoniemen op voor zon, én
haar tedere schaduw in de takken -

dan, als het geoefend oog de vlakte
vlakstrijkt voor de vlucht van vlinders
en kinderen rennen en eieren roven.
Gedagvaard door het gedicht, de hoeven

zie ik klimmen in hun witgekalkte evenwicht.

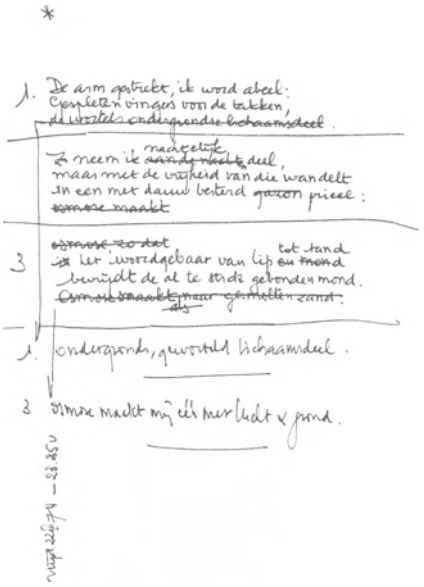
*
1. De arm opstrekt, ik word abeel:
Gespleten vingers voor de tekken,
de wezelsch ondergrondse lichaamsdeel.
Ik neem ik nachtelijk deel,
maar met de wijsheid van die wandelt
in een met dauw bestrijd gezicht priesel:
3
het woordgebaar van lip tot tand
buigt de al te strak gebonden mond.
1. ondergronds, geworteld lichaamsdeel.
3 Simon maakt mij één met lucht & grond.

[De arm gestrekt, ik word abeel:]

De arm gestrekt, ik word abeel:
gespleten vingers voor de takken,
ondergronds, geworteld lichaamsdeel.

Zo neem ik nachtelijk deel, een stond,
maar met de wijsheid van wie wandelt
in een met dauw besterd prieel;

het woordgebaar van tand tot tong
bevrijdt de al te strak gebonden mond.

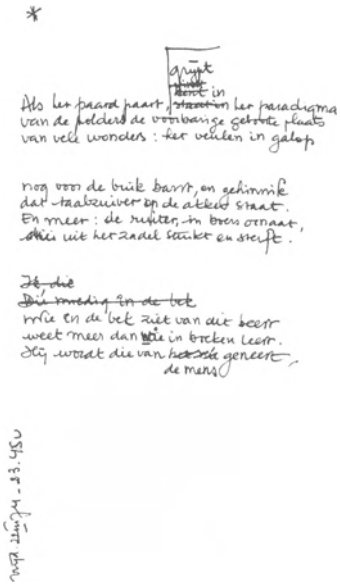

*

Als het paard paart, ~~stationeert~~ het paradigma
van de polders de ~~vormvaste~~ gebrote plaats
van vele wonders : het veulen in galop

nog voor de buik barst, en schimmig
dat taalzuiver op de akker staat.
En meer : de ruiter, in boos ornaat,
~~die~~ uit het zadel stuikt en sterft.

~~Ik die~~
~~Die smeding en de bek~~
rrrie en de bek zijt van die beest
weet meer dan ~~ge~~ in boeken leest.
Zij wordt die van ~~heesse~~ geneest
de mens

[Als het paard paart, grijpt in het paradigma]

Als het paard paart, grijpt in het paradigma
van de polders de voorbarige geboorte plaats
van vele wonderen: het veulen in galop

nog voor het buikvlies breekt, en gehinnik
dat taalzuiver op de akker staat.
En meer: de ruiter, in boers ornaat,
die uit het zadel stuikt en sterft.

Wie in de bek kijkt van dit beest
weet meer dan wie in boeken leest.
Hij wordt die van de mens geneest.

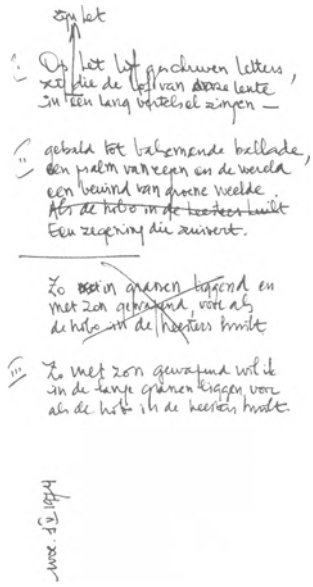

[Op het lijf geschreven letters,]

Op het lijf geschreven letters,
zij zijn het die de lof van deze lente
in een lang vertelsel zingen, het bekende

gebald tot balsemende ballade,
een psalm van regen en de wereld
een bewind van groene weelde.

Zo met zon gewapend wil ik
in de lange grassen liggen
als de krekel in de heesters huilt.

[Welneen, de taalweg *is* niet afgedicht -]

Welneen, de taalweg *is* niet afgedicht -

ranonkel groeit en in de dakbalk
beweegt het stelsel van de maden;
betekenis en het betekenende verbinden
is geboren worden in een wig van licht.

Hedwig Speliers, *De mens van Paracelsus*

[Jij bent mijn leesbaar, dus mijn leefbaar teken -]

Jij bent mijn leesbaar, dus mijn leefbaar teken -

bezie mij, je hidalgo, wat zeggen wil
hij die doolt in heesters van gelijkenis.

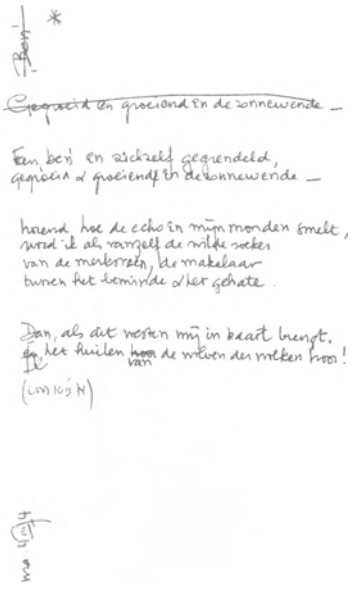

Ben *

Gegroeid en groeiend en de zonnewende –

Een berk en zichzelf gegrendeld,
gegroeid & groeiend en de zonnewende –

horend hoe de echo in mijn monden smelt,
wordt ik als vanzelf de milde neker
van de meerkoet, de makelaar
tussen het dominde & het gehate.

Dan, als dit nooien mij in kaart brengt.
Ik
en het huilen van de wilgen der meiden hoor!
(uit 1615 N)

[Een *ben* in zichzelf vergrendeld,]

Een *ben* in zichzelf vergrendeld,
gegroeid en groeiende in de zonnewende -

horend hoe de echo in mijn mondvlees smelt
word ik vanzelf de wilde zoeker
van de merksteen, de makelaar
tussen het beminde en het gehate.

Dan, als ik mij *ten noorden van* in kaart breng
en het huilen van de wolven in de wolken hoor.

*

Omringeld door ter dagwerk d de dingen –

al brozen wordt hij die de cirkels breekt
de dagwaard als hij is door achtendlicht
en de lasten van de avondval.

In de bedding van de droom
wordt elk teknoën gewonnen,
~~onder~~ van goud de helm ~~d zilver~~ ter hand
~~ter hand~~ van zadr geimeed doch zuiver zilver.

[Omsingeld door het dagwerk en de dingen -]

Omsingeld door het dagwerk en de dingen -

al brozer hij die door de cirkels breekt:
gedagvaard door de luister
van het ochtendlicht, ontluisterd
door de laster van de avondval.

In de bedding van de droom
wordt elk tornooi gewonnen:
van goud de helm, een raster
van verzadigd zilver het harnas.

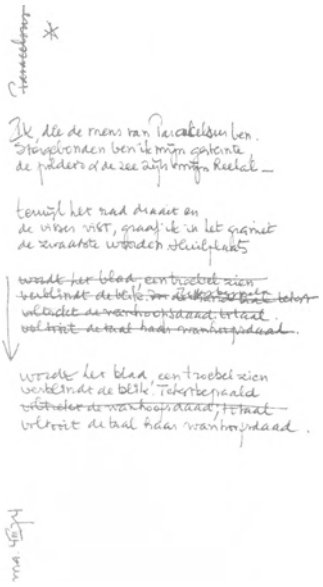

[Ik, die de mens van Paracelsus ben.]

Ik, die de mens van Paracelsus ben.
Grondgebonden herken ik mijn gesternte,
de polders en de zee zijn mijn heelal.

Terwijl het rad draait en
de visser vist, graaf ik in het graniet
de zwaarste woorden. Huilplaats

wordt het blad. Tekstbepaald
voltooit de taal haar wanhoopsdaad.

Hoedenhoot, matuin van leven
al blinder soms u duivelmaakt —

verdubbel mij en leg de beelden
van de Tweeling die ik ben open.
Ik ben in mijn gebeente en mijn bloed

de puzzel ongekend, geen legstuk
of het landschap groot zijn domw
en trekt mijn wortels uit de regen.

[Moederschoot, matrijs voor leven -]

Moederschoot, matrijs voor leven -

verdubbel mij en leg de beelden
van de Tweeling die ik ben opeen.
Ik ben in mijn gebeente en mijn bloed

de puzzel onbekend; geen legstuk
of het landschap stort zijn dauw
en wekt mijn wortels uit de regen.

Dwaze *

Wrat hoe ek mij verwijder
van het schaamteloos dingen —

~~dingend en een stuk van~~
hoemeer ek duizel, duist ik
tot kun ~~domweg~~ prijs der dierlijkheid.
Ongeduldige dictatuur, ~~mijnheerdat~~
de poort geopend op Abyssinien

elke afstande, ik ontmaak aan het verre
en vouw ~~op~~ wat van binnen valt
bezonnen. Onomkeerbaar.

Wed 4 Dec

[Weet hoe ik mij verwijder]

Weet hoe ik mij verwijder
van het scharnier der dingen.
Ik duik hoewel ik duizel
uit hun greep des duivels,

ongedulde dictatuur. Op een kier
de poort geopend voor symbolen,

ik ontsnap aan het verval
en vouw, hetgeen naar binnen valt,
tezamen. Onomkeerbaar.

Tulp *

Vertaling van de ruimte, tulp —

in het lichten van de avond
weet een naam zich opgericht.
Warmte, zegt de mond eraan,
en kleur naar willekeur.

Tussen wand en bloem verguldt
het onbenoemde de stamper,
~~een ijl en onbevruchte stilstand~~
een [illegible] lied (dofrijk)

maandag, 20-5-1974

[Vertaling van de ruimte, tulp -]

Vertaling van de ruimte, tulp -

in de adel van de avond
weet een naam zich opgetild.
Warmte zegt de mond ervan,
en kleur naar willekeur.

Tussen behang en bloem vergroeit
het onbenoemde. De stamper,
een licht bevruchtend lid.

Het leven eeuwig, dat leven streven —
en daarin de aanval van de jaren
en de verfraaiing van het zelf.
Het worden, van steeds tot telkens,
zonder de wijsheid verzaakt.
Een pols bevrijdt het bloed
van als de poriën leeftocht vergt,
en ademnood een regelrecht
duel voert met het tanend uur.
mei 1974

[Het leven erven, het leven sterven -]

Het leven erven, het leven sterven -
met daarin de aanval van de franje
en de verfraaiing van het Zelf.

Een pels bewaart het bloed,
voor als de porie leeftocht vergt
en ademnood een regelrecht
duel voert met het tanend vel.

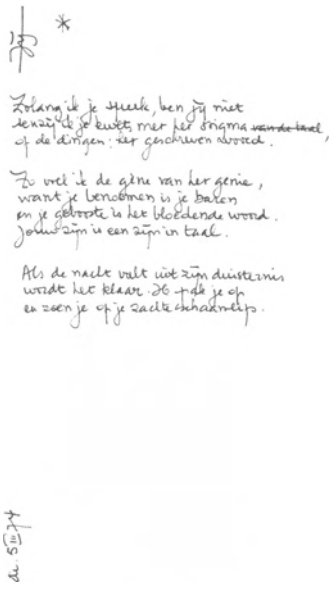

*

Zolang ik je steek, ben jij niet
de zaligheid die ik zoek, maar het stigma ~~van de taal~~,
of de dingen: het geschreven woord.

Zo veel ik de gave van het genie,
want je benoemen is je baren
en je geboorte is het bloedende woord.
Jouw zijn is een zijn in taal.

Als de nacht valt uit zijn duisternis
wordt het klaar. Ik open je oog
en zoen je op je zachte schaamlip.

[Zolang ik tot je spreek ben jij niet]

Zolang ik tot je spreek ben jij niet
tenzij ik je kwets met het stigma
op de dingen: het geschreven woord.

Zo voel ik de gêne van het genie,
want je benoemen is je baren
en je geboorte is het bloedend woord.
Jouw zijn is een zijn in taal.

Als de nacht valt uit zijn duisternis
dan word jij klaar. Ik pak je op
en zoen je op je zachte schaamlip.

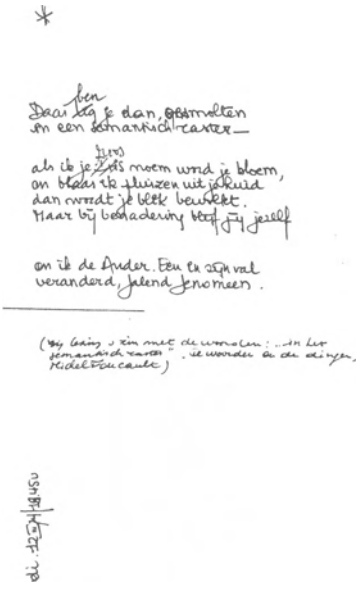

*

Daar lig je dan, geëmvelten
en een samenzijn-zaaier—

als ik je zie moet word je bloem,
en bloei je bloesem uit je kruid
dan zwaait je blik beweeld.
Maar bij bedachtzaming hoef jij jezelf

en ik de Ander. Een in zijn val
veranderd, jalend samenzijn.

(bij Goeing : zien met de woorden : ... en het samenzijn-zaaien " ... te worden in de dingen. Rudolf Steiner)

[Daar ben je dan, gesmolten]

Daar ben je dan, gesmolten
in een semantisch raster -

als ik benoem dan ben je
bewust mijn bloed verwant.
Doch bij benadering blijf jij jezelf

en ik de ander. Een in zijn val
veranderend, falend fenomeen.

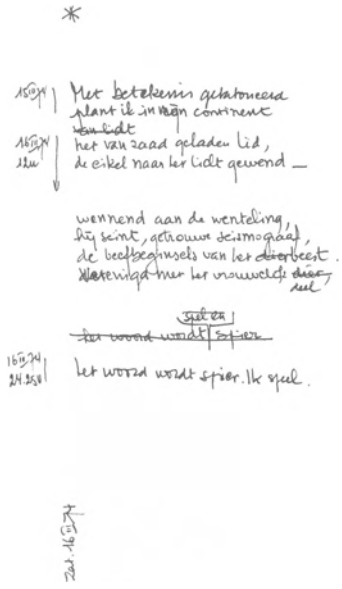
*
1503/4
Het betekenis gekatoneerd
plant ik in mijn continent
1653/4
het van zaad geladen lid,
12w
de eikel naar het licht gewend —
wennend aan de wenteling,
hij schint, getrouw de zinnegaat,
de beeldbegrijpels van het dierbeest.
Natuurlijk hier het vrouwelijk
zaal
gaten
het woord wordt spieren
1653/4
24.258
het woord wordt spier. Ik spreek.
Zaal. 16 [illegible]

[Met betekenis getatoueerd]

Met betekenis getatoueerd
plant ik in mijn continent
het van zaad geladen lid,
de eikel naar het licht gewend -

wennend aan de wenteling,
hij seint, getrouwe seismograaf,
de beefbeginsels van het beest.
Verenigd met het vrouwelijk deel,

het woord wordt spier. Ik speel.

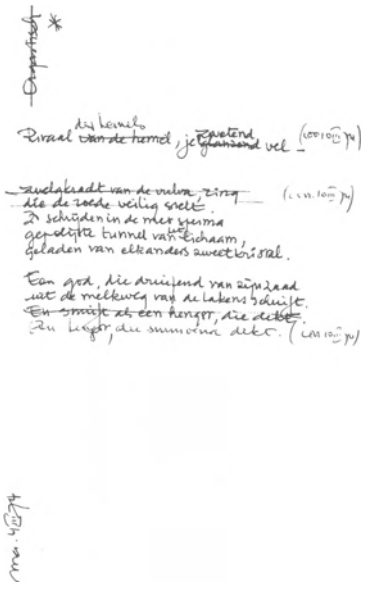

Hedwig Speliers, *De mens van Paracelsus*

[Rivaal des hemels, je zwetend vel -]

Rivaal des hemels, je zwetend vel -

zo te schrijden in de met sperma
gepolijste tunnel van het lichaam,
glanzend van elkanders zweetkristal.

Een god, die druipend van zijn zaad
uit de melkweg van de lakens schuift,
én hengst, die schuimend dekt.

[Aas en aars, het beeld ontbreekt]

Aas en aars, het beeld ontbreekt
en ook de huiver van dit lichaam
dat soms tot in de nieren hijgt -

wie Sodom zegt tuimelt al
van nijpend taaltekort
in sideraal heelal. Hij,

eens het paasbest beest.

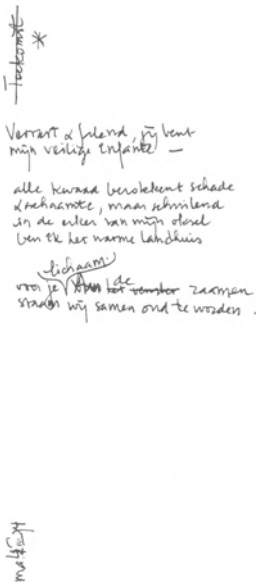

[Verrast en falend, jij bent]

Verrast en falend, jij bent
mijn veilige infante -

alle kwaad berokkent schade
en schaamte, maar schuilend
in de erker van mijn oksel
ben ik het warme landhuis

voor je lichaam. Aan de ramen
staan wij samen oud te worden.

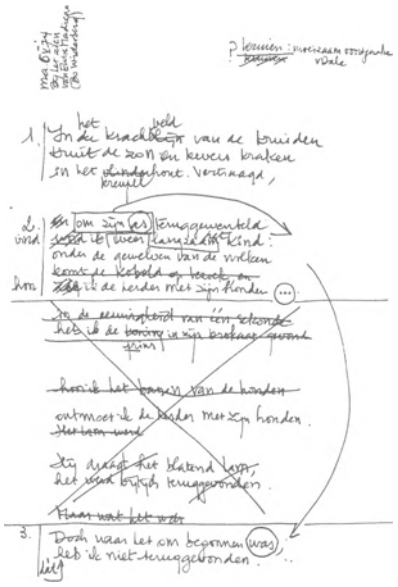

[In het krachtveld van de kruiden]

In het krachtveld van de kruiden
kruit de zon, met kevers in de klaver
die klagend kraken. Vertraagd,

teruggewenteld om zijn as
vind ik langzaam weer het kind:
onder de gewelven van de wolken
hoor ik de herder met zijn honden...

Doch waar het om begonnen was
heb ik niet teruggevonden.

Somo *
Somo is dit vochtig omringend
vat tie ik mijn heilet-eenig,
een lobbrende kogel —
zeven als de zee mannelijk zijn
tien als een varen der profeten
van de vrouwen kreeft de wonden
die de wereld dagelijks en mij maakt.
Dan, als de laatste water wordt
en het water leven en het licht
een rots een de poriën van de dood sidt.
Dit dogma is mijn oerbegin!

[Soms in dit vochtig wingewest]

Soms in dit vochtig wingewest
val ik in mijn heelal terug,
een bebloede vogel -

eerst als ik de zee mannelijk zie
kan ik weer paren. Het paasfeest
van de wolken heelt de wonden
die de wereld dagelijks in mij wil.

Dan, als het later lente wordt
en de lente lengte en het licht
de poriën van de dood dicht.
Dit dogma geldt als oerbegin.